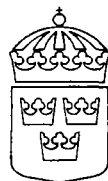

Kulturutskottets yttrande

1992/93:KrU8y

Kulturstöd vid ombyggnad m.m.

1992/93
KrU8y

Till bostadsutskottet

Bostadsutskottet har den 9 februari 1993 beslutat bereda kulturutskottet tillfälle att yttra sig över proposition 1992/93:100 bilaga 12 såvitt avser anslaget B 30. Kulturstöd vid ombyggnad m.m. (s. 134—147).

Utskottet

Med anledning av de förändringar som beslutats inom det statliga bostadsfinansieringssystemet har det blivit nödvändigt att ompröva formen för kulturstöd inom bostadsbyggandet. I årets budgetproposition föreslås att det befintliga räntebidrags- och tilläggslånestödet för kulturhistoriskt värdefull bebyggelse omvandlas till engångsbidrag. Förslaget innebär i korthet följande.

Stödet till ombyggnad av bostadshus med kulturhistoriskt värde skall i fortsättningen frikopplas från det ordinarie bostadsfinansieringssystemet vilket sägs ge möjligheter att rikta de statliga bidragen till sådana åtgärder som är kulturhistoriskt motiverade och önskvärda. Stödet skall kunna utgå inte bara vid ombyggnad utan också för att täcka antikvariska överkostnader vid renovering och underhåll.

Vidare innebär förslaget att en årlig beslutsram fastställs. För budgetåret 1993/94 föreslås ramen uppgå till 160 miljoner kronor, vilket är en minskning med 10 miljoner kronor jämfört med motsvarande ram för innevarande budgetår. Därutöver skall det även i fortsättningen finnas viss möjlighet att inom det ordinarie bostadsfinansieringssystemet erhålla bidrag för kulturhistoriskt motiverade anpassningskostnader vid ombyggnad.

Medlen föreslås anvisade över Riksantikvarieämbetets (RAÄ) anslag. RAÄ bör i sin tur fördela ramen och delegera beslutanderätten till länsstyrelserna.

Enligt kulturutskottets uppfattning har det befintliga tilläggslånestödet haft stor betydelse bl.a. för bevarandet av hela stadsdelar, varav ett gott exempel är Haga i Göteborg. Stödet har haft stor betydelse för upprustning och bevarande av många hus som annars kanske skulle ha rivits. När nu det statliga bostadsfinansieringsstödet ändras är det från

kulturpolitisk synpunkt angeläget att det även i fortsättningen finns en möjlighet att erhålla stöd vid ombyggnad av kulturhistoriskt värdefulla bostadshus.

Enligt föredraganden innebär en frikoppling av stödet från det statliga bostadsfinansieringsstödet att kulturstödet tydligare kan riktas till sådana åtgärder som är kulturhistoriskt motiverade och önskvärda. Utskottet delar föredragandens uppfattning att den föreslagna nya stödformen kan medföra en tydligare styrning av insatserna.

Utskottet anser vidare att ett grundläggande krav på statliga bidragssystem är att de skall vara begripliga för de medborgare som har behov av att utnyttja dem. Den föreslagna förändringen av ombyggnadsstödet innebär — som redovisats i det föregående — att lånesystemet övergår till att bli ett bidragssystem, vilket uppenbarligen medför betydande förenklingar såväl för staten som för den enskilde fastighetsägaren bl.a. genom att regleringen görs begripligare. Utskottet välkomnar en sådan förändring. Även andra av de föreslagna förändringarna förefaller vara ägnade att underlätta bidragshanteringen såsom t.ex. den effektivisering och avbyråkratisering som följer av att bidragsansökningarna i fortsättningen kommer att passera färre instanser.

Förslaget i propositionen innebär att Riksantikvarieämbetet (RAÄ) skall ha ett sammanhållande ansvar för anslagets användning. Beslutanderätten när det gäller bidragsgivningen skall emellertid delegeras till länsstyrelserna. Utskottet konstaterar att förslaget står i överensstämmelse med den på annan plats i propositionen föreslagna hanteringen av kulturmiljövårdsanslaget (bil. 12 s. 121—133). Länsstyrelserna kommer därigenom att få bättre möjligheter att ta ett samlat ansvar för myndighetsutövningen i fråga om kulturmiljövården i länen. Det samlade ansvar som i framtiden kommer att åvila länsstyrelserna bör enligt utskottets uppfattning kunna innebära att länsstyrelserna får bättre överblick över aktuella projekt regionalt och lokalt, vilket i sin tur kan innebära en effektivisering av verksamheten. Utskottet hänvisar till sitt yttrande 1992/93:KrU7y till bostadsutskottet om länsstyrelsernas ansvar för kulturmiljövård. Utskottet framför där sina synpunkter på den förändrade roll som länsstyrelserna föreslås få fr.o.m. budgetåret 1993/94 på kulturmiljövårdens område.

Kulturutskottet tillstyrker grunderna för stödet liksom den föreslagna storleken på tillstyrkanderamen.

Kulturutskottet tillstyrker även förslaget att det också i fortsättningen skall finnas möjlighet — inom det statliga bostadsfinansieringssystemet — till förhöjning av det ordinarie bidragsunderlaget för kulturhistoriskt motiverade anpassningskostnader vid ombyggnad av kulturhistoriskt värdefull bebyggelse.

Slutligen vill utskottet i detta sammanhang understryka betydelsen av att kulturhistoriska värden tas till vara även hos byggnader som inte kan komma i åtnjutande av ombyggnadsstödet. Om riksdagen i enlighet med förslag i finansutskottets betänkande 1992/93:FiU10 av sysselsättningsskäl beviljar särskilda medel för satsning på s.k. ROT-program

(reparation, om- och tillbyggnad) bör — enligt kulturutskottets uppfattning — insatserna i de hus som har kulturhistoriskt värde göras med stor varsamhet.

1992/93:KrU8y

Stockholm den 9 mars 1993

På kulturutskottets vägnar

Åke Gustavsson

I beslutet har deltagit: Åke Gustavsson (s), Charlotte Branting (fp), Elisabeth Fleetwood (m), Hugo Hegeland (m), Maja Bäckström (s), Stina Gustavsson (c), Anders Nilsson (s), Göran Åstrand (m), Leo Persson (s), Rose-Marie Frebran (kds), Ingegerd Sahlström (s), Carl-Johan Wilson (fp), Björn Kaaling (s), Monica Widnemark (s) och Simon Liliedahl (nyd).

Från Vänsterpartiet, som inte företräds av någon ordinarie ledamot i utskottet, har suppleanten Elisabeth Persson (v) närvarit vid den slutliga behandlingen av ärendet.

